

Posudek oponenta diplomové práce Emanuela Breichy

KOMIKS A JEHO VYUŽITÍ

V LITERÁRNÍ VÝCHOVĚ VE VOLNÉM ČASE

Diplomová práce Emanuela Breichy je tematicky výborně zaměřená. Výzkumné šetření ve formě didaktického projektu velmi vhodně navazuje na předchozí teoretickou část, kterou adekvátně rozvíjí a pokouší se aplikovat do praxe. V tomto smyslu práce inovativním způsobem testuje zatím ne zcela prozkoumané možnosti komiksu ve výchově ke čtenářství, a přesně tak splňuje kritéria kladená na diplomovou práci. Autor vychází z dostatečného množství relevantních zdrojů včetně cizojazyčných. Struktura práce je jasná, logická a přehledná, stejně tak grafická úprava je dobře zvládnutá, snad jen s výjimkou chybného formátu kurzívy pro zdroje v závorkách po přímé citaci. (V kurzívě je vhodné pro přehlednost uvádět pouze citace, nikoli zdroje). Z formálního hlediska se však tu a tam vyskytnou překlepy a dokonce i pravopisné chyby. Pokud autor např. v závěru píše, že „*tuto práci kolegovy(sic!) hodlám po obhajobě poskytnout a mohu jen doufat, že změním názor*“ (s. 66), důrazně bych doporučoval tak učinit až po pečlivé gramatické korektuře, protože takovéto typy chyb by pro naši univerzitu nebyly dobrou vizitkou. Z obsahového hlediska je však práce kvalitní, a přestože výsledky jeho výzkumného projektu nelze z důvodu malého vzorku (jak sám autor výslovně konstatuje) jakkoli absolutizovat a zobecňovat, ze závěrečného zhodnocení je patrné, že projekt mu přinesl celou řadu podnětů a zkušeností, na které může ve svém pokračujícím zájmu o didaktické možnosti komiksu navazovat. Určité dílčí výhrady mám pouze k teoretické části, které shrnuji ve dvou následujících odstavcích, jež mohou být i podnětem k diskuzi při obhajobě práce.

Je otázkou, jestli autor svým zkoumáním možností využití komiksu ke čtenářství poněkud nezanedbává specifika komiksu jako zcela svébytného žánru. Je vhodné komiks považovat za „jednodušší“ a přístupnější formu čtení neboli za předstupeň k „plnohodnotnému“ čtení? Nebylo by lepší spíše klást důraz na to, že komiks může rozvíjet zcela odlišné kognitivní schopnosti a nelze jej tedy s jinými žánry zcela poměřovat? Důležitá kapitola 1.1.2 („Specifika četby komiksových děl“) na tuto zásadní otázku podle mého názoru neodpovídá dostatečně, protože se skládá převážně z obecných, nicneríkajících a občas až banálních závěrů, jako např.: „*Komiks využívá text, aby prezentoval dialog mezi postavami, případně vypráví příběh v určitých panelech. Hlavním nástrojem reprezentace děje jsou však obrázky.*“ (s. 12). To jistě není nic, co bychom bez studia cizojazyčné odborné literatury nevěděli. A pokud autor pokračuje slovy, že komiks však rozvíjí „*další specifické dovednosti*“ (s. 13), bohužel už neuvádí, které, ačkoli právě to by stálo za podrobné rozvedení a zvláštní pozornost. A naopak, pokud „*Jacobs uvádí, že čtení komiksu je aktivní proces, kterým si čtenáři vytvářejí vlastní význam a přetvářejí sami sebe ve vztahu ke konkrétním komiksovým dílům*“, není to přece nic, čím by byl komiks specifický, protože totéž lze říci o vnímání jakéhokoli uměleckého díla. Doporučuji tedy, aby se autor v rámci obhajoby pokusil některé z těchto specifík více rozvést a odpovědět na otázku, jaké kognitivní schopnosti tento žánr rozvíjí daleko více než žánry jiné.

V kapitole 3 („Představení vybraných komiksových děl“) je podle mého názoru zbytečně detailně převyprávován děj. Autor se měl daleko spíše soustředit na to, jak se vypráví, nikoli co se vypráví. Každé z těchto autorských děl jistě využívá zcela jedinečných literárně-výtvarných postupů, jiným způsobem sekvenuje děj a jinak kombinuje obraz a text ve shodě s odlišnými uměleckými záměry. Doporučuji, aby během obhajoby autor tato čtyři komiksová díla výslovně porovnal právě z hlediska formy, způsobu odvíjení děje a využívání specifík komiksového žánru.

Je mi jasné, že tyto výhrady jsou z hlediska praktického a aplikovaného záměru práce poněkud dílčí. Jinak lze konstatovat, že autor své vytčené záměry bezpochyby splnil a práce pro něj jistě byla cennou zkušeností. Doporučuji proto jeho práci k obhájení a navrhuji ohodnocení známkou **v ý b o r n ě**.

4. května 2022 v Českých Budějovicích

PhDr. Vít Erban, Ph.D.
Katedra filosofie a religionistiky TF JU
v Českých Budějovicích

